# דו"ח: מרבית עצורי יחידת עוז הם מבקשי מקלט

## ממצאים בתום שבועיים של פעילות יחידת האכיפה החדשה של רשות ההגירה

**רקע:**
ביום 01.07.09 החלה לפעול יחידת אכיפה חדשה ברשות ההגירה שבמשרד הפנים, יחידת עו"ז, בראשה עומד ציקי סלע. 200 פקחים גויסו ליחידה, הוכשרו והחלו לסרוק את רחובות הארץ בחיפושיהם אחר שוהים שלא כדין אותם ניתן לגרש לארצותיהם. לבית הסוהר "גבעון" שליד העיר רמלה, הועברו במהלך השבועיים האחרונים 221 מועמדים לגירוש שנעצרו על ידי פקחי יחידת עו"ז. מתנדבי "מוקד סיוע לעובדים זרים" מבקרים בכלא גבעון באופן קבוע, משוחחים עם העצורים ומתעדים את נתוניהם במטרה לסייע בשחרורם של אלו שנעצרו בניגוד לחוק או לפסיקת בג"צ וכן לסייע לכלל העצורים בפיתרון בעיותיהם השונות טרם גירושם מהארץ.

**העצורים:**
בעוד ראשי רשות ההגירה מדווחים לאמצעיי התקשורת כי מצויים בישראל 300 אלף שוהים שלא כדין וכי גירושם מהארץ הכרחי לצורך פינוי מקומות עבודה למובטלים ישראלים, נתוני המעצרים בשבועיים הראשונים לפעילותה של היחידה משקפים תמונה שונה.

<u>א. פליטים:</u> כפי שניתן להתרשם מהתרשים המצורף בעמוד הבא, 141 איש המהווים 64% מהעצורים הנם מבקשי מקלט, אזרחי מדינות סודן ואריתריאה, אותם לא ניתן לגרש מהארץ עקב סכנה לחייהם במדינות מוצאם. פליטים אלו נעצרו למרות שהנם מוגנים על ידי נציבות הפליטים של האו"ם ולמרות שאין אפשרות לגרשם. העילה החוקית למעצרם של הפליטים נעוצה בהחלטה של ראש רשות ההגירה יעקב גנות מפברואר 2008 לגרש את הפליטים מתל אביב לפריפריה. מזה שנה וארבעה חודשים שכל מבקשי המקלט המגיעים לישראל משוחררים ממעצרם בתנאי שיתחייבו לשהות רק צפונית לחדרה או דרומית לגדרה. הגבלות גיאוגרפיות מעין אלו הנן בניגוד לדין הבינלאומי, אך נתוני המעצרים מוכיחים שלא זו בלבד שהרשויות ממשיכות להתעקש על הטלת הגבלות גיאוגרפיות על פליטים באופן שאינו מאפשר להם לאתר מקומות עבודה, הן גם אוכפות באכזריות את מדיניותן.

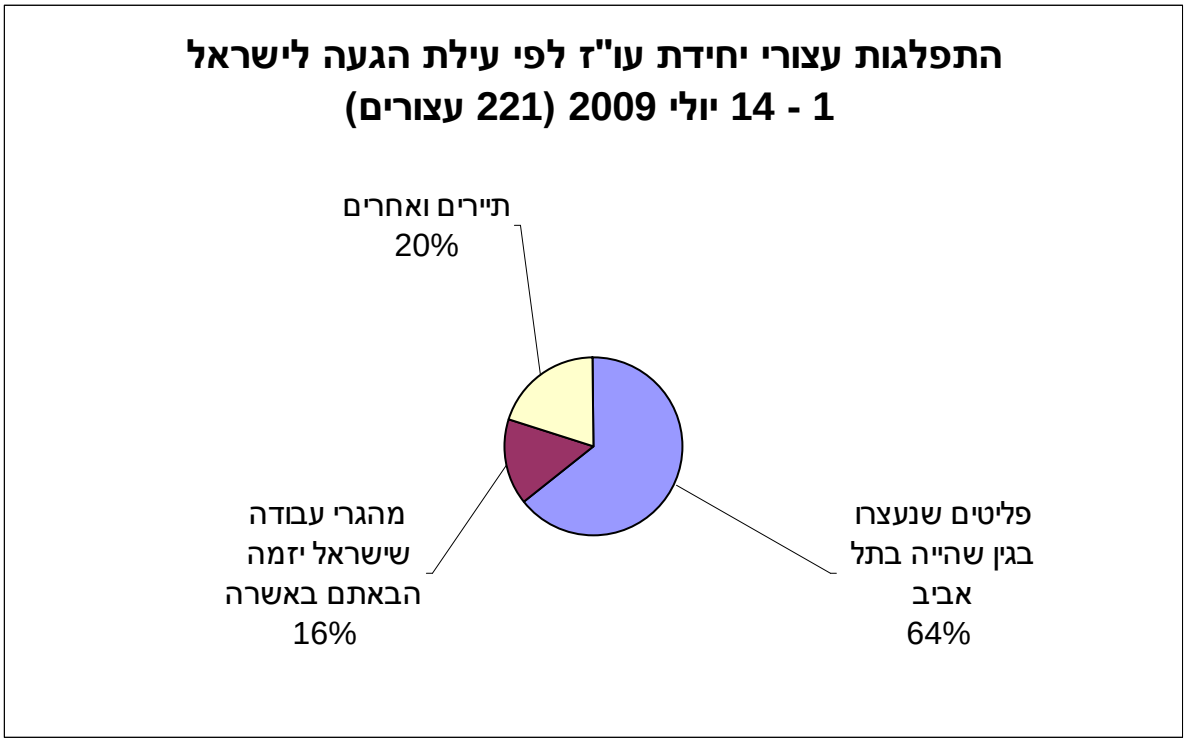
<u>ב. מהגרי עבודה שהובאו לישראל באופן חוקי:</u> 35 איש המהווים 16% מהעצורים הנם עובדים שהובאו לישראל עם אשרת עבודה בסיעוד, חקלאות או בניין, ותוקף האשרה פקע. מתנדבי המוקד טרם הספיקו לשוחח עם כל העצורים, אך איתרו כבר לפחות 5 מבין עצורים אלו שהנם קורבנות מדיניות הכבילה הנהוגה בישראל: מהגרי עבודה שאיבדו את אשרתם משום שמעסיקם נפטר, העביר אותם למעסיק אחר באופן לא חוקי, או מאס בהם. על חשבון כל עובד כזה שמגורש המדינה יכולה להביא מהגר חדש במקומו לתחום בו עבד.

אחד העצורים החדשים שאותר על ידי מתנדבי המוקד הנו אזרח נפאלי שהגיע לישראל עם אשרת עבודה בסיעוד ואיבד מעמדו החוקי שלא באשמתו. מתנדבי המוקד שלחו בקשה לבית הדין לביקורת משמורת לשחררו על מנת שיוכל לאתר מעסיק סיעודי בעל אשרה להעסיקו כחוק. בית הדין קבע תנאים לשחרורו של העצור, אך בטרם הספיק זה למלא אחר התנאים, נלקח במפתיע לשדה התעופה ונעשה ניסיון לגרשו מהארץ. גירושו נמנע רק משום שסירב בתוקף לעלות לטיסה, בזכרו את סכומי העתק שלווה על מנת להגיע לישראל ואשר לעולם לא יוכל להחזירם אם יגורש כבר עתה. "מוקד סיוע לעובדים זרים" עתר לבית המשפט המחוזי בשמו של העצור, בניסיון להבטיח את הישארותו בארץ וזאת למרות שעל פי פסיקת בג"צ, שביטלה באופן תיאורטי את כבילת מהגרי העבודה למעסיקיהם, העובד לא היה אמור להיעצר מלכתחילה.

<u>ג. אחרים:</u> רק 45 איש המהווים 20% מהעצורים הגיעו לישראל באשרת תייר ונותרו לעבוד כאן בניגוד לחוק או נכנסו דרך גבול מצרים הפרוץ.



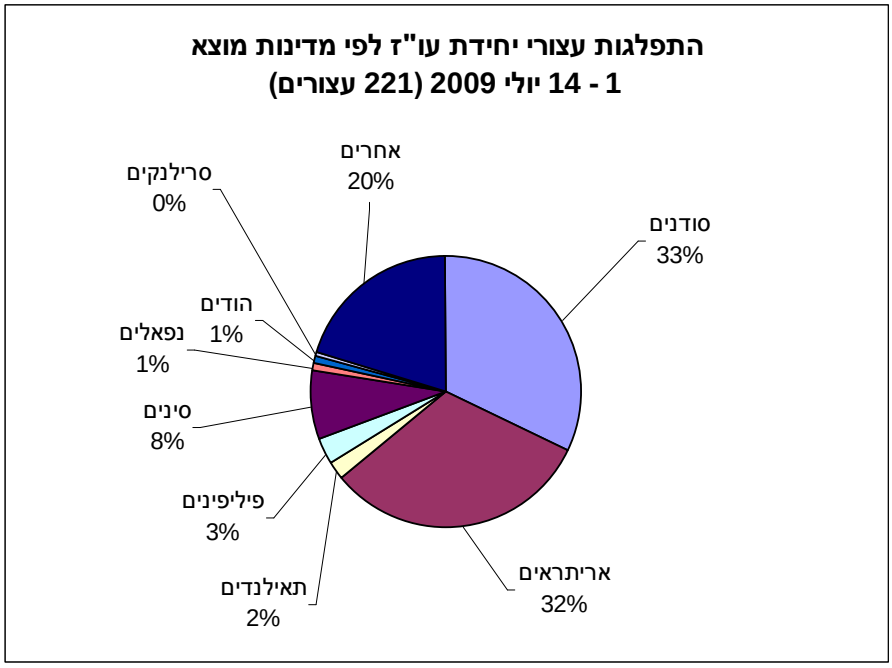

רח' נחלת בנימין 75 , ת"א 65154, טלפון: 03-5602530, פקס: 03-5605175
info@hotline.org.il, http://www.hotline.org.il




התרשים הבא מתאר את התפלגות העצורים על פי מדינות מוצאם ומדגים בבירור כיצד רוב עצורי היחידה החדשה הם פליטים סודנים (71 עצורים) ואריתראים (70 עצורים) שכלל אינם ברי גירוש מהארץ. בתרשים מפורטים אחוזי העצורים מקרב אזרחי המדינות מהן מביאה ישראל מהגרי עבודה לענפי הבניין, החקלאות והסיעוד (תאילנד – 5 עצורים, פיליפינים – 7 צורים, הודו – 2 עצורים, נפאל – 2 עצורים וסרילנקה – 1 עצור, סין – 18 עצורים) למעט שלושה מבין אזרחי סין, עובדים אלו הגיעו עם אשרת עבודה כחוק ועתה הם עצורים לצורך גירוש מהארץ והבאתם של אחרים במקומם. זאת במקום מתן אפשרות להסדיר מעמדם כמתחייב מפסיקת בג"צ בעתירת כבילת מהגרי העבודה למעסיקיהם.




רח' נחלת בנימין 75 , ת"א 65154, טלפון: 03-5602530, פקס: 03-5605175
info@hotline.org.il, http://www.hotline.org.il




**קטינים ונשים:** במהלך שבועיים אלו, בין 221 העצורים, עצרה יחידת עו"ז ובחרה להעביר לכלא גבעון 8 קטינים בלתי מלווים, 7 מהם הנם אזרחי מצרים ואחד מהם אזרח סודן. כן נמנות עם 221 העצורים גם 18 נשים שנעצרו בתקופה זו, מהן 5 הנן אזרחיות הפיליפינים ו – 5 נוספות הנן אזרחיות סין, עובדות שהובאו לענף הסיעוד עם אשרת עבודה מטעם מדינת ישראל.

**בית הדין למשמורת:** בהחלטות דייני בית הדין לביקורת משמורת בפניהם הובאו מבקשי המקלט מסודן ואריתריאה, אין כל אחידות. ישנן ההחלטות המאשרות את צו המשמורת ללא שינויים, וישנן הקובעות תנאים משתנים לשחרורם של מבקשי המקלט: חלקם יוכלו להשתחרר לאחר שיאתרו מקום מחייה וכתובת בפריפריה ואילו חלקם יוכלו להשתחרר רק אם בנוסף לכתובת בפריפריה יפקידו גם ערבות כספית. אך בעניין אחד יש תמימות דעים, כפי שכותב הדיין עו"ד אלעד אזר: "אין מחלוקת כי אם המוחזק אריתריאי או סודאני לא ניתן להרחיקו כעת או בעתיד הנראה לעין".

יש לציין עם זאת, שאין בידנו נתונים אודות מהגרי עבודה שבחרו לעזוב את הארץ באופן מיידי ולפיכך הועברו ישירות לנתב"ג וכלל לא הגיעו לכלא גבעון. נתינים זרים הנעצרים כבידיהם דרכון תקף וכסף לכרטיס טיסה, יכולים לוותר על זכותם לערער על צו הגירוש וכך לעזוב את הארץ בטיסה הקרובה למדינת מוצאם. בהחלט יתכן שאף כמה עשרות מהגרי עבודה מקרב עצורי השבועיים האחרונים בחרו לעזוב את הארץ בדרך זו ואין בידנו נתונים אודותם.




רח' נחלת בנימין 75 , ת"א 65154, טלפון: 03-5602530, פקס: 03-5605175
info@hotline.org.il, http://www.hotline.org.il